

Asia: VN/15985/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esityksen luonnoksesta laiksi yhdenvertaisuuslain muuttamisesta (varhaiskasvatuksen edistämisvelvollisuus)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kehitysvammaliitto ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitykseen luonnoksesta laiksi yhdenvertaisuuslain muuttamisesta (varhaiskasvatuksen edistämisvelvollisuus). Kehitysvammaliiton kohderyhmänä ovat kehitysvammaiset ihmiset ja muut oppimisessa, ymmärtämisessä ja kommunikoinnissa tukea tarvitsevat ihmiset. Maassamme on noin 50 000 kehitysvammaista ja noin 65 000 puhevammaista ihmistä, selkokielen tarvitsijoita arvioidaan olevan jopa 750 000 henkilöä. Selkokielen tarpeen taustalla voi olla esimerkiksi kehitysvamma, lukivaikeus, muistisairaus tai se, että suomi tai ruotsi ei ole äidinkieli.

Kehitysvammaliitto edistää kehitys- ja puhevammaisten ihmisten tasa-arvoa ja osallistumista yhteiskunnassa, kehittää palveluja sekä edistää alan tutkimusta. Liitto edustaa yli 80 jäsenorganisaatiota, jotka toimivat vammaisten ihmisten hyväksi.

Kehitysvammaliitto ei kannata hallituksen esitystä, jossa ehdotetaan luopumista varhaiskasvatuksen toimipaikkakohtaisten yhdenvertaisuussuunnitelmien laatimisvelvoitteesta. Hallitus katsoo esityksessään, että varhaiskasvatuksen edistämisvelvollisuus toteutuu muun lainsäädännön kautta, eikä ko. erilliselle lainsäädännölle ole tarvetta. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelun velvoite on ollut voimassa vasta vuoden ajan. Sen vaikutuksia ei siis ole ollut vielä mahdollista arvioida.

- Kehitysvammaliitto muistuttaa, että vammaisuus on yleinen syrjäntäperuste ja ihmisoikeussopimukset velvoittavat Suomea vammaisuuteen liittyvän syrjinnän poistamiseen. Esitetyt muutokset eivät myöskään tue lapsistrategian linjauksia (ks. Mannerheimin

Lastensuojeluliitto ry:n lausunto) ja ovat ristiriidassa yhdenvertaisuutta koskevan lainsäädännön ja hallitusohjelman kanssa (ks. yhdenvertaisuusvaltuutetun lausunto)

- Vammaisuuteen liittyvän syrjinnän seuraukset näkyvät jo lapsuudessa ja heikentävät lapsen osallisuutta ja hyvinvointia. Varhaiskasvatuksen toimipaikkakohtaiset yhdenvertaisuussuunnitelmat ovat merkittävä väline, jonka avulla edistetään kehitys- ja puhevammaisten sekä muiden vastaavaa tukea tarvitsevien lasten yhdenvertaisuutta muiden lasten kanssa.
- Kehitys- ja puhevammaisten ja muiden vastaavaa tukea tarvitsevien lasten tarpeet ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi tarvittavat toimet ovat vaihtelevat ja riippuvaisia lapsen toimintaympäristöstä ja edellyttävät siksi konkreettisia paikallisia suunnitelmia.
- Lapsen arjessa työskentelevillä varhaiskasvatusammattilaisilla on tärkeä rooli tarpeiden tunnistamisessa ja toimenpiteiden toteuttamisessa, mikä edellyttää suunnitelmien laatimista heidän kanssaan.
- Yhdenvertaisuuden toteutumiseksi on tärkeää kuulla lasten ja heidän perheidensä näkemyksiä yhdenvertaisuuteen liittyvistä tarpeista ja sen edistämiseen liittyvistä toimista. Luopuminen toimipaikkakohtaisten suunnitelmien laatimisvelvoitteesta heikentäisi vammaisten lasten ja perheiden osallisuutta, kun velvoite kuulemiseen poistuisi.

Espoossa 6.8.2024

Susanna Hintsala

toiminnanjohtaja

Kehitysvammaliitto ry

Susanna Rieppo

asiantuntija, vaikuttamistoiminta ja jäsenyhteistyö

Kehitysvammaliitto ry

Rieppo Susanna
Kehitysvammaliitto